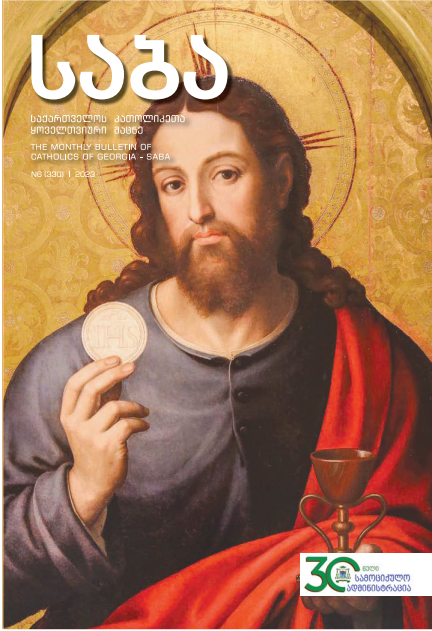

საბა

საეპარქიო კათოლიკეთს
ყოველთვიური მაცნე

THE MONTHLY BULLETIN OF
CATHOLICS OF GEORGIA - SABA

№ 330 | 2023

რედაქტორის გვარდი ... 3-4

კათოლიკე ეკლესია
მსოფლიოში..... 5-6

ჩვენი ეკლესია..... 7-8

სოციალური გვარდი ..9-10

ჩანართი:.....I-IV

სოციალური გვარდი -
Caritas Georgia 11

ქრისტეა თანამედროვე
მონაწილე..... 12-13

ეკლესიის
საბუნძურიდან..... 14-15

ახალგაზრდული
გვარდი 16

კათოლიკური
კულინარია 17

საბავშვო გვარდი..... 18

ინფორმაცია..... 19

- 1 ივნისი - წმ. ნინოს შემოსვლა საქართველოში, კახეთის ხიზაბავრის დღეობა
- 3 ივნისი - ოჯახების შეხვედრა წეროვანში
- 4 ივნისი - ყოვლადწმიდა სამების დიდდღესასწაული
- 6-7 ივნისი - VI სიმბოზიუმი კათოლიკური მემკვიდრეობის შესახებ სულხან-საბა ორბელიანის უნივერსიტეტში
- 8 ივნისი (ან 11 ივნისი) - ხორცი და სისხლი უფლისა
- 12 ივნისი - წმ. გასპარე ბერტონის მოხსენიება
- 13 ივნისი - ახალშენის ეკლესიის გახსნის 25-ე იუბილე
- 13-14 ივნისი - მღვდლების შეხვედრა ეპისკოპოსთან ქუთაისში
- 16 ივნისი - იესოს ღვთიური გული, ასპინძის ხიზაბავრის დღეობა
- 22-25 ივნისი - ბიბლიური დღეები მ. პიერ დიუმულენთან წეროვანში
- 24 ივნისი - იოანე ნათლისმცემლის შობა
- 29 ივნისი - წმიდა პეტრე და პავლე მოციქულნი, თბილისის პეტრე-პავლეს ეკლესიის დღეობა, შესაწირი პაპისტვის

„ჯანმრთელობა ყველასთვის“ - მითი თუ რეალობა?

მსოფლიოში დაახლოებით 400 მილიონ ადამიანს არ გააჩნია წვდომა აუცილებელ ჯანდაცვის სერვისებზე; 5 მილიონ ადამიანს არ უტარდება ტუბერკულოზის სანინაალმდეგო აუცილებელი მკურნალობა, 17 მილიონს კი - აივ/შიდსზე; 20 მილიონ ბავშვს არ აქვს გაკეთებული დიფტერიის, ტეტანუსისა და ყივანახველას სანინაალმდეგო აცრა; 1,1 მილიარდი ადამიანი ისე ცხოვრობს, რომ ვერ აკონტროლებს ჰიპერტენზიას; 2.3 მილიარდ ადამიანს ელემენტარული სანიტარულ-ჰიგიენური პირობების გარეშე უწევს ცხოვრება და ჯანმრთელობის დაცვის კატასტროფული ხარჯების გამო ოჯახები უკიდურეს სიღარიბეს განიცდიან. ასეთია ის უნუგემო ინფორმაცია, რომელიც ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ (WHO) გამოაქვეყნა ჯანმრთელობის მსოფლიო დღესთან დაკავშირებით, ა. წ. 7 აპრილს, თავისი საქმიანობის 75 წლის იუბილეზე, რომელიც აღინიშნება დევიზით „ჯანმრთელობა ყველასათვის“.

გაეროსთან აფილირებული ორგანიზაციის მიზანია რაც შეიძლება უფრო მეტად ხელმისაწვდომი და ხარისხიანი გახადოს გადაუდებელი მკურნალობა ჯანმრთელობის საყოველთაო

უფლების უზრუნველსაყოფად. თუმცა უკანასკნელ წლებში, მას ისეთ უდიდეს გლობალურ მოვლენებთან მოუწია გამკლავება, როგორცაა პანდემია, ომები (ევროპაში და მის ფარგლებს გარეთ), რასაც მოჰყვა ჰუმანიტარული კრიზისი და საგანგებო კლიმატური მდგომარეობა. ასეთია ვითარება, რომელიც ორგანიზაციის დაარსების პირველად შთამაგონებელ იდეალებთან გვაბრუნებს: 75 წლის წინ, 1948 წელს, ისტორიაში პირველად, ჯანმრთელობა ოფიციალურად იქნა აღიარებული ადამიანის ძირითად უფლებად და, როგორც ასეთი, ყველას უნდა ჰქონოდა წვდომა ჯანდაცვის სერვისებზე, საჭირო დროსა და ადგილზე, ფინანსური გასაჭირის მიუხედავად.

მამა გაბრიელე ბრაბანტინი CSS

სტიმბატელი, ეპისკოპოსის
ვიკარი ეკუმენიზმისა
და კულტურის დარგში,
წინამძღვარი (შუთისი,
ბათუმი, ოზურგატი)

რედაქტორის გვერდი

ისიც მართალია, რომ შედეგი მიღწეულ იქნა კვლევებისა და ყველა ინსტიტუციის თანამშრომლობის წყალობით: სიცოცხლის ხანგრძლივობა საუკუნის სამ მეოთხედში გლობალურად გაიზარდა 46-დან 73 წლამდე, შესუსტდა ჩუტყვავილითა და პოლიომელიტით გამოწვეული მძიმე შედეგები; მალარია აღმოიფხვრა 42 ქვეყანაში, დედათა სიკვდილიანობა შემცირდა მესამედით, აივ-ისა და ტუბერკულოზის ეპიდემიები შეიზღუდა, ებოლა შეჩერდა და, ჯანმოს წყალობით, შესაძლებელი გახდა კოვიდის საწინააღმდეგო ვაქცინების გავრცელება. განიხილება ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის სხვა წარმატებათა შედეგები, როგორცაა მასობრივი კონტრაცეფციის ხელმისაწვდომობა და აბორტების შემცირება. ბოლოდროინდელმა დიდმა გლობალურმა კრიზისებმა გამოავლინა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის არაეფექტურობა, არაადეკვატურობა და რეფორმის აუცილებლობა, რაც დიდი გამოწვევა იქნებოდა მისთვის ჯანმრთელობის უთანასწორობასთან ბრძოლაში, ეს მტკივნეული საკითხია.

იმისათვის, რომ „ჯანმრთელობა ყველასთვის“ რეალობად იქცეს და ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესებას შუნყოს ხელი, ჯანმო აღნიშნავს, რომ ყოვლად აუცილებელია სოლიდური ინვესტირება ჯანდაცვის სისტემაში, დაწყებული ჯანდაცვის სახელმწიფო დაფინანსების გაზრდით და ჯანდაცვის კუთხით ოჯახების მიერ განეული ხარჯების შემცირებით, ასევე უნდა მოხდეს საყოველთაო

ჯანდაცვის ხარჯების დაფარვა და საგანგებო სიტუაციებისთვის ადეკვატური მომზადება. ჯანმო აღნიშნავს, რომ საყოველთაო ჯანდაცვის ხარჯების დაფარვა პოლიტიკურ-სოციალური არჩევანია და ამისათვის „გჭირდება ძლიერი პოლიტიკური თანხმობა და საზოგადოებრივი აზრის შეგუიანება“. ჯანმო ასევე რეკომენდაციას უწევს „ჯანმრთელობის გადასახადების“ გაზრდას თამბაქოზე, ალკოჰოლზე, დამატებულ შაქარზე... შემდეგ კი დიდ პრობლემას წარმოადგენს პერსონალი, იმის გათვალისწინებით, რომ 2023-დან 2030 წლამდე მსოფლიოში 10 მილიონი ჯანდაცვის მუშაკის დეფიციტია მოსალოდნელი. ეს მოითხოვს ინვესტიციებს განათლებაში და ჯანდაცვის სექტორში სამუშაო ადგილების შექმნას. ჯანმო ასევე დარწმუნებულია, რომ საჭიროა „ადამიანების, ოჯახებისა და თემების ჩართვა და გაძლიერება მეტი სოციალური თანამონაწილეობისათვის და ზრუნვა ჯანმრთელობის გაუმჯობესებაზე“.

საქართველოს კონსტიტუციის 28.1 მუხლით: „მოქალაქის უფლება ხელმისაწვდომი და ხარისხიანი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებაზე უზრუნველყოფილია კანონით. 2. სახელმწიფო აკონტროლებს ჯანმრთელობის დაცვის ყველა დაწესებულებას და სამედიცინო მომსახურების ხარისხს, არეგულირებს ფარმაცევტულ წარმოებას და ფარმაცევტული საშუალებების მიმოქცევას“.

მითია ეს თუ რეალობა?

უნმიდასი ფრანცისკას სამოციქულო ვიზიტი უნგრეთში

28-30 აპრილს უნმიდესი პაპი უნგრეთს სტუმრობდა. ვიზიტის პირველ დღეს პონტიფექსი ქვეყნის პრეზიდენტს და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებს შეხვდა. პრეზიდენტის რეზიდენციიდან პაპი ფრანცისკე გაემართა ბუდაპეშტის წმიდა სტეფანეს საკათედრო ტაძარში, სადაც კათოლიკე ეპისკოპოსებს, მღვდლებს, ბერ-მონაზვნებსა და სემინარიის სტუდენტებს შეხვდა. 29 აპრილს, დილით, ფრანცისკე ეწვია ნეტარი ლასლო ბატინი-შტრატმანის სახელობის ინსტიტუტს, სადაც ამ დაწესებულების ბენეფიციარები, უსინათლო და უნარშეზღუდული ბავშვები მოინახულა. შუადღისას პაპი წმიდა ელისაბედ უნგრელის ეკლესიაში უკრაინელ ლტოლვილებს შეხვდა, შემდეგ კი უნგრეთის ბერძნული წესის კათოლიკეთა სამრევლოს ეწვია. საღამოს ლასლოს სახელობის სტადიონზე უნმიდესმა ფრანცისკემ სიტყვით მიმართა უნგრეთის კათოლიკე ახალგაზრდებს: „თქვენ დიდი საქმეებისთვის ხართ მონოდებულინი, მაგრამ მუდამ გახსოვდეთ: დიდი საქმეები მხოლოდ მოყვასის მსახურებით მიიღწევა. თქვენი საუკეთესო მწვრთნელი და დამრიგებელი იესოა. მას მიმართეთ, მას ჰკითხეთ რჩევა და ეკლესიის, თქვენი თემის სხვა წევრებთან ერთად მოყვასს ემსახურეთ“.

30 აპრილს ბუდაპეშტში, ლაიოშ კოშუტის მოედანზე პაპმა წმიდა წირვა აღავლინა. წირვის და ქადაგების დასასრულს ფრანცისკემ ლოცვით მიმართა წმიდა მარიამს: „ღვთისმშობლის გულს მივანდობ უნგრელ ხალხს და მთელი ევროპის მომავალს. უნმიდესო ქალწულო, მოხედე ტანჯულ ერებს. სამყაროს დედოფალო, აღავსე ერთა ლიდერების გულები მშვიდობის დამყარების სურვილით, რათა ახალ თაობას მშვიდობა გადაეცეთ და არა ომი, რათა მათი მომავალი სავსე იყოს აკვნებით და არა საფლავებით“.

ვოლოდიმირ ზელენსკის ვიზიტი ვატიკანში. წმიდა საყდრის სამშვიდობო მისია

13 მაისს უკრაინის პრეზიდენტი ვოლოდიმირ ზელენსკი უნმიდეს პაპს შეხვდა. წმიდა საყდრის პრესსამსახური იტყობინება, რომ შეხვედრა 40 წუთს გაგრძელდა. ზელენსკიმ და ფრანცისკემ უკრაინის პოლიტიკური და ჰუმანიტარული სიტუაცია განიხილეს. რომის ეპისკოპოსთან საუბრის შემდეგ ზელენსკი წმიდა საყდრის სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობების განყოფილების მდივანს, პოლ რიჩარდ გალაჰერს შეხვდა. ბუდაპეშტიდან რომში მგზავრობისას თვითმფრინავის ბორტზე ჟურნალისტებთან საუბრისას უნმიდესმა ფრანცისკემ აღნიშნა, რომ რუსეთ-უკრაინის ომის დასრულების ხელშეწყობისთვის წმიდა საყდარი გეგმავს სამშვიდობო მისიას, რომლის დეტალები მოგვიანებით გასაჯაროვდება. ომის დასაწყისიდან უნმიდესმა პაპმა არაერთხელ გამოხატა როგორც კიევში, ასევე მოსკოვში ვიზიტის მზადყოფნა.

ფოტოგამოფენა „ქალთა ტირილი“

2-28 მაისს წმიდა პეტრეს მოედანზე გაიმართა ფოტოგამოფენა „ქალთა ტირილი“, რომლის მიზანი მსოფლიოს ქალთა ხვედრისა და მათ მიმართ ჩადენილი უსამართლობისადმი ყურადღების მიქცევაა. ინიციატივა ეკუთვნის წმიდა საყდრის საზოგადოებასთან ურთიერთობის განყოფილებას და ქალთა კათოლიკური ორგანიზაციების საერთაშორისო კავშირს. ექსპოზიციაზე წარმოდგენილია რვა ცნობილი ფოტოგრაფის მიერ გადაღებული ოცდაექვსი ქალის ფოტო მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხიდან: ამაზონიიდან, უკრაინიდან, აზიიდან და სხვ. „ეკლე-

სიას სურს გულში ჩაიკრას და თავისი სიყვარულით გაათბოს მთელი მსოფლიოს ქალები, მორწმუნეებიც და არამორწმუნეებიც; მას სურს, რომ ყველას დაანახოს მათი ტკივილი, შეცვალოს მათი ცხოვრება, რადგან მათი ყოფის შეცვლით მათი ოჯახების, მთელი მსოფლიოს ცხოვრება შეიცვლება“, - აღნიშნა ქალთა კათოლიკური ორგანიზაციების კავშირის პრეზიდენტმა მარია ლია ზერვინომ.

ვესტმინსტერის მთავარეპისკოპოსმა ჩარლზ მესამე აპურთხა

6 მაისს ვესტმინსტერის სააბატოში გაიმართა დიდი ბრიტანეთის და ჩრდილოეთ ირლანდიისა და თანამეგობრობის ქვეყნების ახალი მეფის, ჩარლზ მესამის კორონაცია. პირველად, რეფორმაციის დროიდან, კენტერბერის მთავარეპისკოპოსის მიერ

ცხებულმა მეფემ ვესტმინსტერის მთავარეპისკოპოსის, ინგლისისა და უელსის კათოლიკეთა პრიმასის, კარდინალ ნიკოლსის კურთხევაც მიიღო. ცერემონიაზე წმიდა საყდარს კარდინალი პიეტრო პაროლინი წარმოადგენდა. ჩარლზ მესამის თხოვნით, ცერემონიას გაერთიანებული სამეფოს სხვადასხვა რელიგიურ თემთა ლიდერები დაესწრნენ.

პაპმა ფრანცისკამ კოპტური მართლმადიდებელი ეკლესიის პატრიარქს უმასპინძლა

10 მაისს, ვატიკანში საჯარო აუდიენციაზე, პაპი ფრანცისკე ალექსანდრიის პაპსა და წმიდა მარკოზის ტახტის მემკვიდრეს, კოპტური მართლმადიდებელი ეკლესიის წინამძღვარს, თეოდორიუს II-ს მიესალმა. მისალმებისას პაპმა ფრანცისკემ აღნიშნა, რომ მართლმადიდებელმა იერარქმა სიხარულით მიიღო მისი მიწვევა, ჩასულიყო მარადიულ ქალაქში, რათა ერთობლივად ეზეიმათ პაპ პავლე VI-ისა და ალექსანდრიის პაპის, შენუდ III-ის ისტორიული შეხვედრის 50 წლისთავი, რომელიც შედგა ვატიკანში 1973 წელს.

„ეს იყო რომის ეპისკოპოსსა და კოპტური

მართლმადიდებელი ეკლესიის პატრიარქს შორის პირველი შეხვედრა, რომელიც 10 მაისს საერთო ქრისტოლოგიური დეკლარაციის სამახსოვრო ხელმოწერით დასრულდა. მისი უწმიდესობა თეოდორიუსი ათი წლის წინ, 10 მაისს, თავისი და ჩემი არჩევიდან მალევე, პირველად ჩამობრძანდა ჩემთან და შემომთავაზა ყოველ 10 მაისს აღგვენიშნა კოპტურ-კათოლიკური მეგობრობა, რომელსაც მას შემდეგ ყოველ წელს ვზეიმობთ“, - თქვა პაპმა ფრანცისკემ.

წმიდა მამამ სულიერ ძმას კეთილი სურვილები მიუძღვნა: „დაე, თქვენი ვიზიტი რომში და ყოველი შეხვედრა, რომელსაც აქ აღასრულებთ, განსაკუთრებით კი ჩვენი პირადი საუბრები, იყოს სულიწმიდით გასხივოსნებული. მთელი გულით გამოვხატავ მადლიერებას კათოლიკე ეკლესიასა და კოპტურ-მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის მეგობრობისადმი თქვენი სწრაფვის გამო“.

თეოდორიუს II კოპტური მართლმადიდებელი ეკლესიის 118-ე პაპი და პატრიარქია. იგი პაპად აირჩიეს მისივე დაბადების დღეზე, 2012 წლის 4 ნოემბერს. განათლება მიიღო დიდ ბრიტანეთში. პაპად არჩევამდე იყო ეპისკოპოსი და კოპტური ეკლესიის წმიდა სინოდის წევრი.

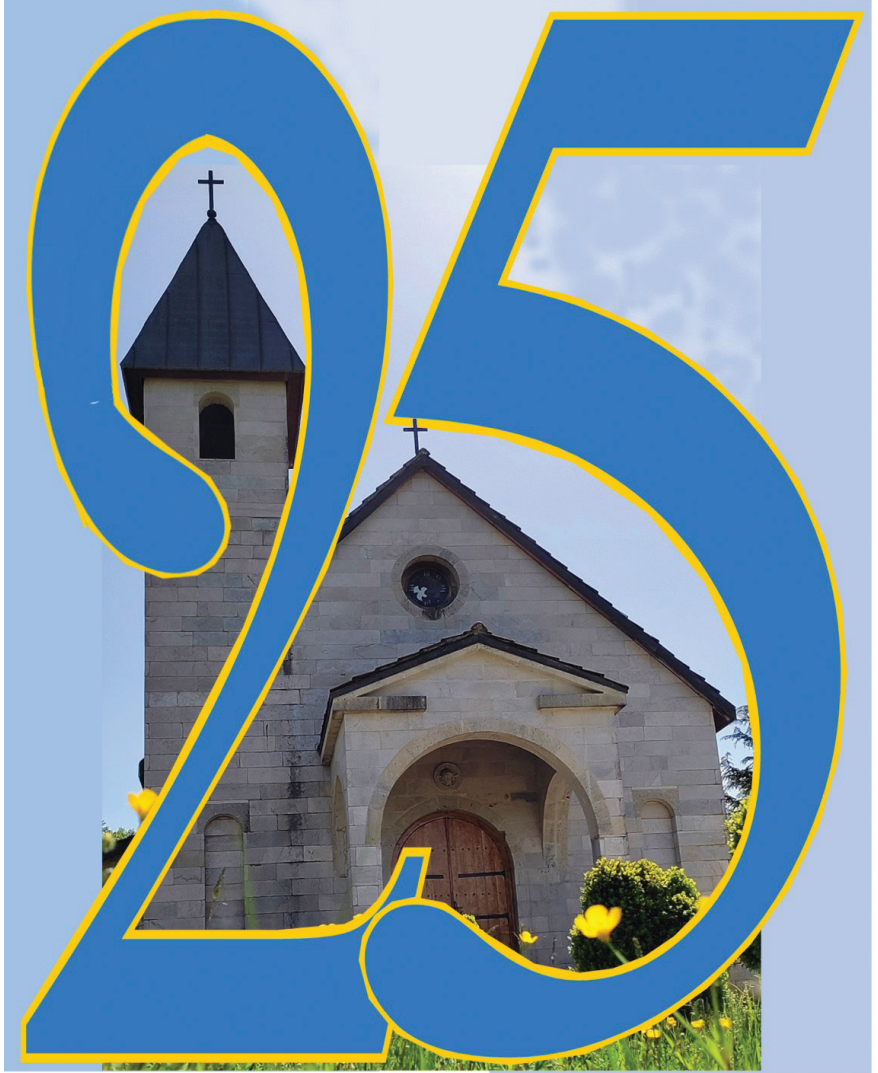

ახალშენის კათოლიკური ეკლესია 25 წლისაა

აპრილის ღრუბლიან დღეს ლამაზად გამოიყურებოდა ახალშენი. ყველა ღელავდა, მაგრამ უსაზღვრო იყო სიხარული და მოლოდინი იმისა, რომ ამიერიდან თეთრი ქვით ამოყვანილ კედლებში აღევიწინებოდა წირვალოცვა; ზარების რეკვა მოუხმობდა მრევლს ამ კოპნია შენობისაკენ. ეს არის ჩვენი ეკლესია - „იესო ქრისტე სამყაროს მეფე“, რომელიც 1998 წლის 4 აპრილს საზეიმოდ ეკურთხა და გაიხსნა. მას შემდეგ ოცდახუთმა წელმა განვლო. ამ ხნის მანძილზე მრავალი რამ შეიცვალა... თუმცა არ შეცვლილა ტაძარი, რომელიც ამყად და ლამაზად დგას სოფლის შუაგულში და იმ სულისკვეთებით ელოდება მრევლს, როგორც 25 წლის წინათ.

მთელ საქართველოში მოსახლეობის გაზრდილი მიგრაციის შედეგად დაიცალა ქალაქები და სოფლები; არც ჩვენი სოფელია გამონაკლისი, საგრძნობლად შემცირდა ჩვენი ეკლესიის მრევლი, ამასთან ერთად, ძალიან ბევრი ადამიანი გადავიდა უფლის სახლში. მიუხედავად ამისა, დიდი სიყვარულით მინდა შემოვუძახო ჩემს თანასოფლელებს, რომ ეს ეკლესია ჩვენი სულიერი ტაძარია, რომელსაც ისევე უნდა ზრუნვა და პატრონობა, როგორც იმ კარ-მიდამოს, სადაც ვცხოვრობთ.

2023 წლის 13 ივნისს ახალშენელები ვიზეიმებთ ჩვენი ეკლესიის 25 წლის იუბილეს, რომელიც იმთავითვე იქნება ძალიან ემოციური, თუმცა ბევრ რამეზე დასაფიქრებელიც და, ამავე დროს, საამაყო. თითოეული ჩვენგანის თვალსა და გონებაში კადრებივით გაივლის

ძალიან ტკბილად მოსაგონარი, დაუფიქრებელი წლები.

ეკლესია ვართ ჩვენ, თითოეული ჩვენგანი, და უდიდესი პატივისცემით შევხვდეთ 25 წლის იუბილეს ისევ მრავალრიცხოვანნი, ისევ გაერთიანებულნი და რწმენით გამსჭვალულნი, როგორც მაშინ - 25 წლის წინათ!

დაბოლოს, ჩემო ახალშენელებო, გილოცავთ ჩვენი ეკლესიის 25 წლის იუბილეს, გისურვებთ ჯანის სიმრთელესა და წელთა სიმრავლეს, თქვენი ეკლესიის სიყვარულსა და ქრისტეს რწმენის სისრულეს!

დუმილი თუ ღირსება?

სურათზე მარცხნივ ხედავთ კათოლიკე მღვდელს, ზურგჩანთით, მარჯვნივ მართლმადიდებელი „მამაო“ დგას, სადავო თემა წელსაც იგივეა: „ვერ ჩაატარებთ აქ წირვას, ტო!“ ... სურათის ფონზე, მოვლენათა ეპიცენტრში, დედაჩემი და მამაჩემიც ჩანან; დედაჩემის იმედგაცრუებულმა სახემ გული შემეკუმშა... მისი რეაქცია ქართველი კათოლიკე მრევლის საერთო სახეს გამოხატავს, იმ პრობლემას, რასაც ჩვენ ბუზმარეთში (და არა მარტო აქ) ყოველი დღესასწაულის აღნიშვნისას ვაწყდებით.

18 მაისს კათოლიკე ეკლესია ამალღების დღესასწაულს აღნიშნავს. ამ დღეს ადგილობრივი მოსახლეობა დაახლოებით 16 კილომეტრზე მეტ მანძილს გადის ფეხით, რათა მოილოცოს საქართველო-თურქეთის საზღვრის შიგნით და მის გარეთ მდებარე ტაძრები და მონაწილეობა მიიღოს წმიდა წირვაში. სასაზღვრო ნეიტრალურ ზონაში არსებული ტაძარი 2006-2007 წლებში კათოლიკე მრევლის წევრებმა აღადგინეს. საზღვრის გარეთ მდებარე ეკლესია კი 1999 წელს იქნა აღდგენილი. 2010 წელს ამავე ეკლესიასთან ახლოს, ტყეში, მამათა მართლმადიდებლური მონასტერი აშენდა და ამ ტერიტორიაზე არსებული ეკლესიები რატომღაც ავტომატურად გადავიდა აღნიშნული მონასტრის დაქვემდებარებაში. აქ არსებითად მნიშვნელოვანია იმ ფაქტების დადგენა, თუ როდის გაიცა ნებართვა მონასტრის მშენებლობაზე, ზუსტად როდის და რა ფინანსური სახსრებით აშენდა ის. ფაქტი კი სახეზეა: 2022 წლის 22 დეკემბრის დადგენილებით, ადიგენის მუნიციპალიტეტის საკრებულომ ბუზმა-

რეთის მამათა მონასტერს კეთილმოწყობისათვის 75 000 ლარი გამოუყო.

1989-91 წლებში, მას შემდეგ, რაც საბჭოთა კავშირი დაიშალა და საქართველოს მართლმადიდებელმა ეკლესიამ ავტოკეფალია აღიდგინა, საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ყველა რელიგიური თუ სამლოცველო შენობა-ნაგებობა ანგარიშმიუცემლად მის საკუთრებაში გადავიდა. ამ პერიოდში დაკარგა კათოლიკე ეკლესიამ საქართველოში არსებული 5 დიდი ტაძარი, ხოლო მეექვსე, ბუზმარეთის ეკლესია, - მოგვიანებით, 2008-2010 წლებში. ეს საკითხი დღემდე პოლიტიკურ პრობლემად რჩება მართლმადიდებელ და კათოლიკე ეკლესიებს შორის.

ევროპის სხვადასხვა ქვეყნის ტერიტორიაზე უამრავი ეკლესია უსასყიდლოდ გადაეცათ ქართველ მართლმადიდებლებს, უანგარო დახმარებისა და თანადგომის მიუხედავად, კათოლიკე ეკლესიამ საქართველოში, სამწუხაროდ, ვერ დაიმსახურა, რომ დღესასწაული აღნიშნოს უმტკივნეულოდ და ყველანაირი პროვოკაციის გარეშე. სიტუაცია კი წლიდან წლამდე უარესდება. წლების წინ, ადგილობრივ მოსახლეობას თითქმის არასდროს უხდებოდა მსგავს პროვოკაციულ შეტაკებებთან გამკლავება, ჩვენ შორის ურთიერთპატივისცემა და ჰარმონია სუფევდა. დღეს კი რელიგიურ უმცირესობათა წარმომადგენლებს არ აქვთ უფლება საკუთარი რწმენა თავისუფლად და ღირსეულად წარმოაჩინონ.

მივიჩნევ, დადგა დრო, კათოლიკე ეკლესიამ შეცვალოს თავისი ლმობიერი პოლიტიკა საქართველოს მთავრობის მიმართ და გადადგას მკაფიო, საკუთარ უფლებებზე ორიენტირებული ქმედითი ნაბიჯები, რათა კათოლიკეთა თემმა საქართველოში მომდევნო 20 წელიწადში საბოლოოდ არ შეწყვიტოს არსებობა. ჩვენს მრევლს აქვს დაუცველობის განცდა, რომ მათი უფლებებისთვის დღეს არავინ იბრძვის, რომ საზოგადოება და სახელმწიფო მათ ღირსეულად ვერასდროს ვერ მოეპყრობა. საკითხი ნამდვილად მწვავეა და ჩვენს რეალობაში ეგზისტენციალურ პრობლემას წარმოადგენს.

მთელი მრევლის სახელით, ვიმედოვნებ, რომ ამ ინციდენტს მოყვება სათანადო რეაგირება რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს, ომბუდსმენის აპარატისა თუ სხვა სახელმწიფო სტრუქტურებისაგან.

კავკასია. სურობათი დედები. საქართველო - სურობაჰის ახალი ბაზარი

სტატია მომზადდა „ინერ ჯორჯიას“-თან თანამშრომლობით. იტალიაში სუროგაცია აკრძალული სამედიცინო პრაქტიკაა, ისევე თავისუფლების აღკვეთით სამი თვიდან ორ წლამდე და 600 000-დან მილიონ ევრომდე ჯარიმით. ამჟამად სუროგაციის კანონის წინააღმდეგ დიდი კამპანიაა გაჩაღებული. ამიტომაც დაინტერესდა იტალიელი ჟურნალისტი საქართველოს მდგომარეობით. გთავაზობთ მის მიერ გამოქვეყნებულ სტატიას ვერონის ეპარქიის გაზეთში „Avvenire“.

უკრაინის დატოვების შემდეგ გლობალური რეპროდუქციული ტურიზმი გეზს იღებს თბილისსკენ, სადაც, სუროგაციის სააგენტოების გამრავლების პარალელურად, იზრდება ექსპლუატირებულ ქალთა რაოდენობაც.

წყვილები ჩამოდიან მეზობელი თურქეთიდან და შორეული ჩინეთიდან, ისრაელიდან და გერმანიიდან, ესპანეთიდან და დიდი ბრიტანეთიდან. მოთხოვნა მნიშვნელოვნად გაიზარდა გასული წლის მანძილზე, მას შემდეგ, რაც უკრაინას თავს დაესხა რუსეთი: კიევის პროკრეაციული ტურიზმი შეჩერდა და ამით სარგებელი საქართველომ მიიღო, ქვეყანამ, სადაც სუროგაცია კანონით 2007 წლიდან რეგულირდება. მას შემდეგ ათასობით ბავშვი დაიბადა. დღეს პრობლემა სწორედ ეს უკიდურესი მოთხოვნაა: 3,7 მილიონი მოსახლეობის მქონე ქვეყანაში როგორ მოვძებნოთ ყველა ის სუროგატი დედა, რომელსაც მსოფლიო ბაზარი ითხოვს დაკვეთილი ბავშვებისთვის? საქართველოში 20

კლინიკა ფუნქციონირებს, ისინი თავმოყრილია უმეტესად დედაქალაქ თბილისში და ბათუმში, თურქეთის საზღვარზე მდებარე ქალაქში, განუსაზღვრელი რაოდენობის საშუაშალო სააგენტოებთან ერთად: სწორედ ისინი ზრუნავენ სუროგატი დედების დაქირავებაზე და ბოლო თვეებში მათ დაინყეს ახალგაზრდა ქალების „იმპორტირება“ უფრო ღარიბი ქვეყნებიდან. ასევე, ზრუნავენ დაწყვილებაზე დამკვეთ წყვილებთან (რომლებიც კანონით ითხოვენ დაქორწინებულ ჰეტეროსექსუალებს და აქვთ სამედიცინო ცნობა გამრავლების შეუძლებლობის შესახებ), ამონებენ, რომ ორსულობის დროს კონტრაქტორი ქალები რეგულარულად იღებდნენ მედიკამენტებს, გაიარონ სავალდებულო ვიზიტები და დაიცვან ყველა შეთანხმება, რომელიც ეხება, მაგალითად, კვებას, ფიზიკურ აქტივობას, სქესობრივ აქტს (რაც ყოველთვის აკრძალულია, თვით ქმართანაც).

ანაზღაურებაც მეტ-ნაკლებად სტანდარტულია: 15-დან 20 ათას დოლარამდე (შეერთებულ შტატებში მოქმედი ღირებულების მეთავედი) ყოველი წარმატებული ორსულობისთვის, საიდანაც ყოველთვიურად ნაწილი იხდება 300-დოლ-

არიანი ჩეკით. ტყუპების დაბადების შემთხვევაში გათვალისწინებულია ბონუსი 2000 დოლარი. კანონი ითვალისწინებს, რომ სუროგატი დედა და კლიენტი წყვილი ნოტარიუსის წინაშე აფორმებდეს ხელშეკრულებას, რომელშიც დეტალურად არის განსაზღვრული უფლება-მოვალეობები. მომხმარებლების 99% უცხოელები არიან: ევროპელები, ჩინელები, ებრაელები, თურქები და ამერიკელები, უკვე ერთი წელი კი - ასევე, ავსტრალიელები, კანადელები და ირლანდიელები. „უკრაინაში ომის დაწყების შემდეგ ჩვენზე მოთხოვნა ძალიან გაიზარდა“, - აღნიშნავს რადიო თავისუფლების ჟურნალისტი ნინო თარხნიშვილთან ინტერვიუში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი საბროკერო სააგენტოს ხელმძღვანელი თამარ გვაზავა, რომლის დახმარებითაც სამი ათასი ბავშვი დაიბადა. ვრცელი ანგარიში, რომელიც გამოქვეყნდა 2022 წლის ოქტომბერში: „ვეძებთ გზებს, რომ ჩამოვიყვანოთ სუროგატი დედები მეზობელი ქვეყნებიდან, გადმოვიტანოთ ემბრიონები აქ, შემდეგ დაბრუნდნენ თავიანთ ქვეყნებში და ორსულობის ბოლო თვეებში ჩამოვიყვანოთ ისევ საქართველოში სამშობიაროდ“.

კათოლიკური ეკლესიის სიცოცხლისა და ოჯახის სამსახურის ოფისი - კათოლიკეები უმცირესობის წარმომადგენლები არიან (მოსახლეობის 0,8%) - ღირებულ საქმიანობას ეწევა ცნობადობის ამაღლებით, აგროვებს სუროგატი დედების ხმებს, რომლებიც საქართველოში, და სხვაგანაც, ბიზნესის ჯაჭვის სუსტ რგოლს წარმოადგენენ. ერთ-ერთი ასეთი შემთხვევა ეხება ქართველ წყვილს, რომლებიც სასტიკად მოაწყყეს: კლინიკამ აცნობა მათ, ორსულობის თითქმის დასასრულს, რომ ბავშვი გარდაცვლილი იყო, თუმცა, დამადასტურებელი საბუთების გარეშე, და ყოველ შემთხვევაში, ჯიბეში ჩაიდეს მთელი ის დანაზოგი, რაც მათ ერთად მოაგროვეს, რათა განეხორციელებინათ ოცნება და მშობლები გამხდარიყვნენ. იმის დასამტკიცებლად, რომ სუროგაცია არის პრაქტიკა, რომელიც ეფუძნება ეკონომიკურ უთანასწორობას და ღარიბი ქალების ექსპლუატაციას, ჟურნალისტი თარხნიშვილის მიერ შეგროვებულია ჩვენებები. ასეთია ჩინელი წყვილისთვის ტყუპებზე ფეხმძიმე 38 წლის ნინოს მოწმობა, რომელსაც მშობიარობისთანავე 15 000 დოლარს გადაუხდიან. ეს მისი მეორე სუროგატული ორსუ-

ლობაა, გადანყვიტა ისარგებლოს ბოლო შანსით (კანონით დაშვებული მაქსიმალური ასაკი 39 წელია), რადგან ქოხში ცხოვრობს. „ქირამ შეგვჭამა“, ამბობს ის და იმედოვნებს, რომ ამ თანხით თავისთვის და სამი შვილისთვის „პატარა სახლის“ ყიდვას შეძლებს. ნინო საუბრობს იმ დაავადებებზე, რომლებიც გამოიწვია იძულებით მიღებულმა დიდი რაოდენობით ნამლებმა, ნაადრევი მშობიარობის კომპარზე, და ხელშეკრულების გაუქმებაზე.

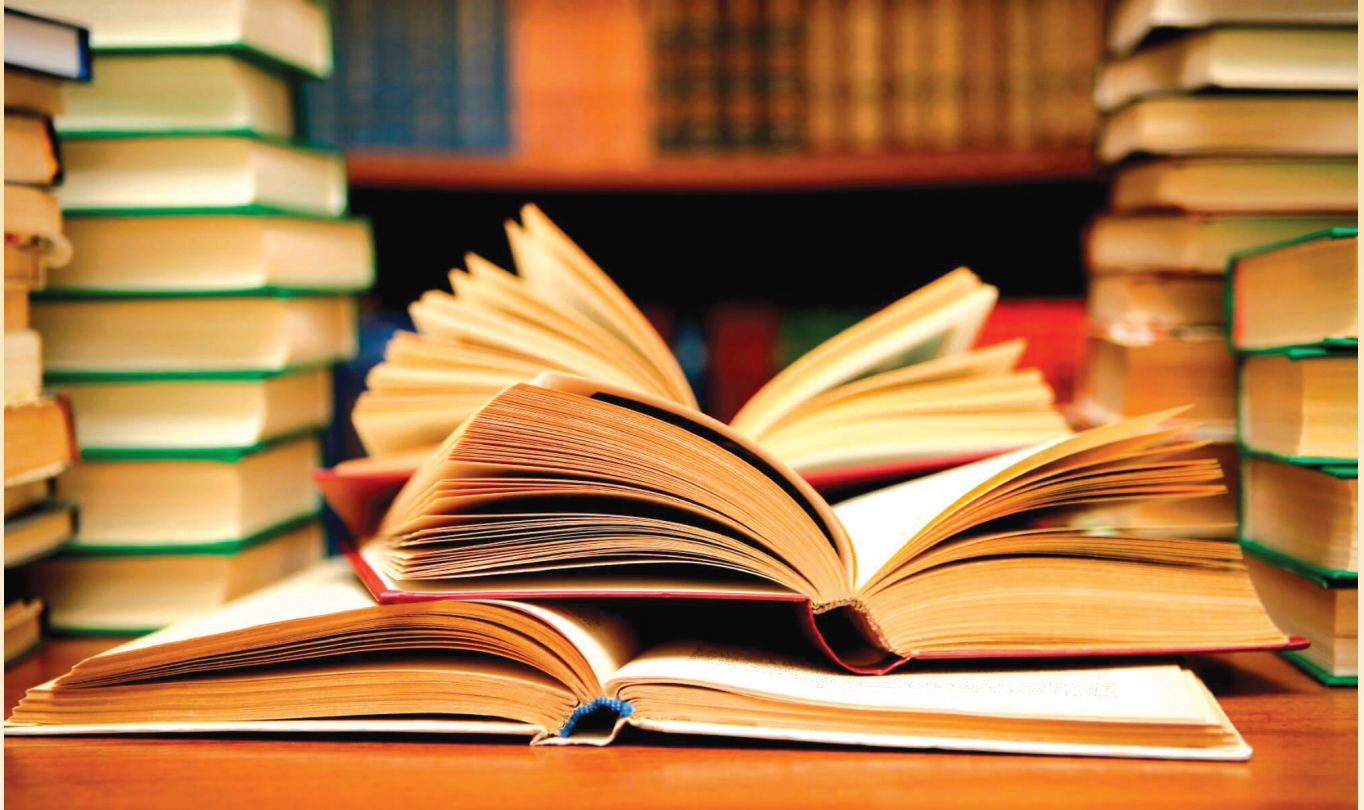
შემდეგ არის სალომეს ამბავი მისი მესამე სუროგაციული დედობის შესახებ, პირველად ეს მოხდა 2013 წელს, როდესაც ის სულ რაღაც 20 წლის იყო, ძალიან ღარიბი, არ ჰქონდა მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი. 12 თვის შემდეგ ახალი შეკვეთა, ამჯერად ტყუპები ქართველი წყვილისთვის. ახლა სალომე უცხოელი წყვილისთვის ელოდება შვილს და საკუთარი ბინის ყიდვაზე ოცნებობს. საშუამავლო სააგენტოს მფლობელი თამარ გვაზავა აღიარებს, რომ ქალები თანხმდებიან გააგრძელონ ორსულობა სხვებისთვის, რადგან ისინი არიან „უსახლკარო, შემოსავლის გარეშე, ქმრებს ვალები აქვთ აღებული, ასეთი სიტუაციიდან გამომდინარე, ეს შეიძლება მივიჩნიოთ ქალზე ერთგვარ ძალადობად“.

გვაზავა განმარტავს, რომ სიღარიბე აიძულებს სუროგატი დედების 80%-ს, ამ საქმიანობას დაუბრუნდნენ: ზოგიერთი არაკეთილსინდისიერი უწყება სთავაზობს ახალ ორსულობას მშობიარობიდან მხოლოდ 3 თვის შემდეგაც, მაშინაც, როდესაც წესები ორმაგ ინტერვალს ადგენს.

ამ და სხვა ჩვენებებიდან გამომდინარე, ყველასთვის ცხადი უნდა იყოს, იტალიაშიც კი, და, უწინარესად, იმ მემარცხენეებს შორის, რომლებიც იბრძვიან უმცირესობის უფლებისათვის, მაგრამ მხარს უჭერენ სხვებისთვის ორსულობას, არ არის ქალის თავისუფალი არჩევანი, ეს არის იძულება. საქართველოს მართლმადიდებელი პატრიარქი ილია მეორე 2014 წლის საშობაო წერილში აღნიშნავს, რომ სუროგაციის გზით დაბადებული ბავშვის ოჯახი „ბედნიერი ვერ იქნება“. ძლიერი კრიტიკის ფონზე, მან დააზუსტა, რომ უყვარს ბავშვები, მაგრამ სუროგაციის პრაქტიკა მიუღებელი და მორალურად უკანონოა. იტალიის საელჩო კი თანამემამულე წყვილებს „აფრთხილებს“.

მამრძილება იძნება

სამოსიქულო ადმინისტრაციის საგანმანათლებლო პრიორიტეტები

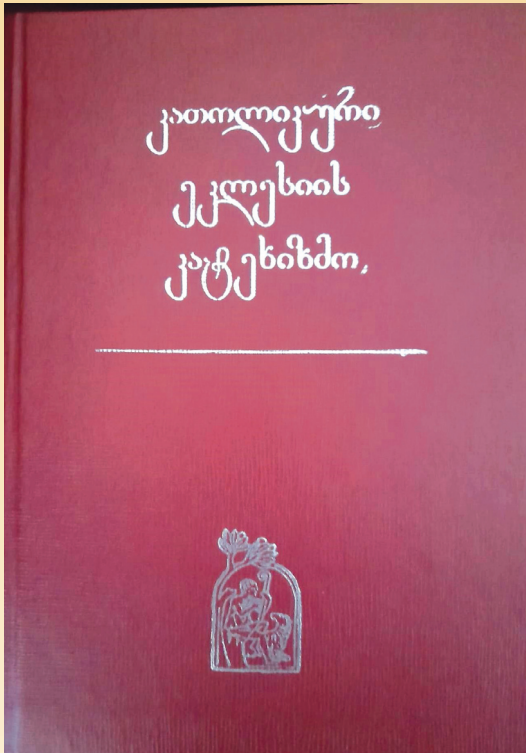
თუ თვალს გადავაკვლით ჩვენი ქვეყნის გვიანი შუა საუკუნეების ისტორიას, ადვილად დავრწმუნდებით, რომ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრობლემა განათლების კერების მოშლას, ამიტომაც ქართველი მეფე-მთავრები დაჟინებით ცდილობდნენ მის მოგვარებას და ამ მიმართებით მთავარ დამხმარედ და მხარდამჭერად რომის პაპსა და წმიდა საყდარს მიიჩნევდნენ. არც ცდებოდნენ, პირველი ქართული სტამბაც ხომ რომში შეიქმნა და რომიდან სასულიერო მისიით საქართველოში წარმოგზავნილი კათოლიკე მამები ფართო განათლებითა და ერუდიციით გამოირჩეოდნენ, სწორედ მათ მიერ რომში გაგზავნილი წერილების საფუძველზე დღეს შესაძლებელია

გასულ საუკუნეთა ისტორიული სურათების გაცოცხლება, რაც გვარწმუნებს, რომ ამ მისიათა პრიორიტეტს ადგილობრივი მოსახლეობის განათლებაზე ზრუნვა წარმოადგენდა.

მრავალი ისტორიული ფაქტით დასტურდება, რომ XVII საუკუნიდან ქართლშიც, გურიამშიც, სამეგრელოშიც, თბილისშიც, გორშიც და ქუთაისშიც თეატინელთა და კაპუცინთა სასულიერო ორდენების წარმომადგენელი კათოლიკე მამები თითქმის სამი საუკუნის მანძილზე უდიდეს საგანმანათლებლო მისიას ახორციელებდნენ. ამ მამებმა ევროპული განათლების კერები შექმნეს თავიანთ მისიონებში და კათოლიკე მორწმუნეებთან ერთად სხვა კონფესიის წარმომადგენლებიც ეზიარებოდნენ

იმდროინდელ მოწინავე განათლებას. ეს ნიშა განათლებისა და ევროპასთან დაახლოებისა გახდა კათოლიკობის სიმბოლო საქართველოსათვის.

2010 წელს, სამხრეთ კავკასიის ლათინური წესის კათოლიკეთა სამოციქულო ადმინისტრატორმა, ეპისკოპოსმა ჯუზეპე პაზოტომ, როდესაც თავის ერთ-ერთ ქადაგებაში კათოლიკე მრევლისათვის ახალი ტაძრების აგების პრობლემებს შეეხო, აღნიშნა: „ეკლესია ქვები არ არის, ეკლესია მორწმუნეთა საკრებულოა, მაცხოვრის რწმენით აღსავსე გულების საკრებულო და მისი წართმევა შეუძლებელია. ამიტომ მუდამ უნდა გვახსოვდეს, რა არის უფრო მთავრი, ქვები თუ ადამიანები“. ამ ფრაზაში მეუფემ ნათლად განმარტა, თუ რა

მნიშვნელობა აქვს ეკლესიისათვის მორწმუნეთა საკრებულოს, ქრისტიანული რწმენით გაერთიანებულ საზოგადოებას. ეს გაერთიანება დაფუძნებული უნდა იყოს შეგნებული რწმენის, უანგარო სიყვარულის საფუძველზე და არა შიშისა და ფანატიკური მორჩილების ხარჯზე. ხოლო როცა კათოლიკურ რწმენაზე დაფუძნებული საკრებულოები იქმნება, მათთვის ახალი სატაძრო ნაგებობის აგება გადაულახავ პრობლემას აღარ წარმოადგენს. ეს ჭეშმარიტება დრომ დაადასტურა ახალხიზის, ჭიათურის, ხიზაბავრის, ოზურგეთის, ახალციხის, რუსთავის მაგალითზე, ხოლო მორწმუნეთაგან დაცარიელებულ ტაძარს კი, ხალხური ანდაზის თანახმად, ცნობილია, ვინც დაეპატრონება. ამიტომაც ყოველი ეკლესია ცდილობს, მუდმივად იზრუნოს მრევლის განათლებაზე.

მორწმუნეთა საკრებულოს შექმნას რწმენაში გათვითცნობიერებული ადამიანები ეს-

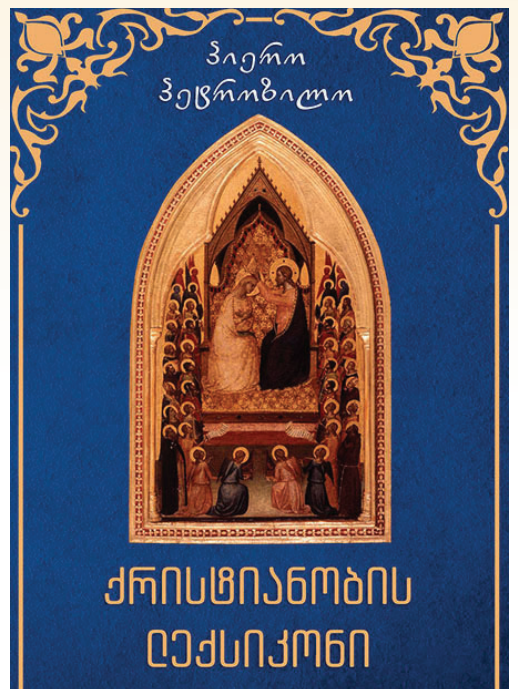
აჭიროება, განათლება მოითხოვს შესაბამის ლიტერატურას, სახელმძღვანელოებს, რომელთა საშუალებითაც განიმტკიცებენ სასულიერო პირებისა და კატეხისტების მიერ გადმოცემულ ცოდნას.

ამ 30 წლის წინ, როდესაც საქართველოში, 70-წლიანი ათეისტური რეჟიმის დამხობის შემდგომ, ქართულ ენაზე თანამედროვე რელიგიური ლიტერატურა, მით უმეტეს, კათოლიკური, თითქმის საერთოდ არ არსებობდა, უფრო მეტიც, ქართულ ენაზე ლათინური წესის წირვის წესიც კი არ იყო ნა-

თარგმნი და დამტკიცებული, სამხრეთ საქართველოს საკრებულოებში მსახურების დროს გამოიყენებდნენ XVIII საუკუნეში ლათინურიდან ნათარგმნ, თეოლოგიურად და ფილოლოგიურად მოძველებულ ტექსტებს, საგალობლებს, კატეხიზმობებს, რომელთაც სრულფასოვანი განახლება, დიდი ნაწილის კი თავიდან თარგმნა სჭირდებოდა. 90-იანი წლებიდან შესაძლებელი გახდა ლატვიაში, რიგის საარქივებისკოპოსო ეპარქიაში გამოეყენებინათ რუსული კატეხიზმო, რომელიც უკვე ველარ პასუხობდა საქართველოს თანამედროვე გამოწვევებს. სწორედ ამიტომ ახალი მღვდელმსახურების მოწვევისა და პერსპექტიული სასულიერო კადრების მომზადების პარალელურად, სამოციქულო ადმინისტრაციის უპირველესი ამოცანა გახდა, ეთარგმნათ და გამოე-

ცათ კათოლიკური სასწავლო-თეოლოგიური ლიტერატურა. ერთი სიტყვით, სახარებას თუ დავემონებით, „სამკალი ფრიად არს, ხოლო მუშაკი მცირედ“ (მათე 9, 36-38), თუმცა კათოლიკეთათვის საქართველოში, სამი ათწლეულის წინ, ამ კუთხით კიდევ უფრო სავალალო ვითარება იყო. სამოციქულო ადმინისტრაცია შეუდგა საგანმანათლებლო პროექტის განხორციელებას და, ყველა კათოლიკეს სასიხარულოდ, რამდენიმე წელიწადში საგანმანათლებლო-თეოლოგიური კუთხით „დიდი გარღვევა“ მოხერხდა. პირველ რიგში, მეუფე ჯუზეპეს მონდომებითა და ხელშეწყობით, დაიწყო მუშაობა კათოლიკე ეკლესიის სანიმუშო ლათინური გამოცემის კატეხიზმოს თარგმნაზე.

1997 წლის პირველ ნოემბერს, ყველა წმიდანთა დღესასწაულზე, მეუფე ჯუზეპე პაზოტოს დასტურითა და კურთხევით, ქართულ ენაზე ნათარგმნმა კათოლიკე ეკლესიის კატეხიზმოს სრულმა ვერსიამ დღის სინათლე იხილა. „იმედს

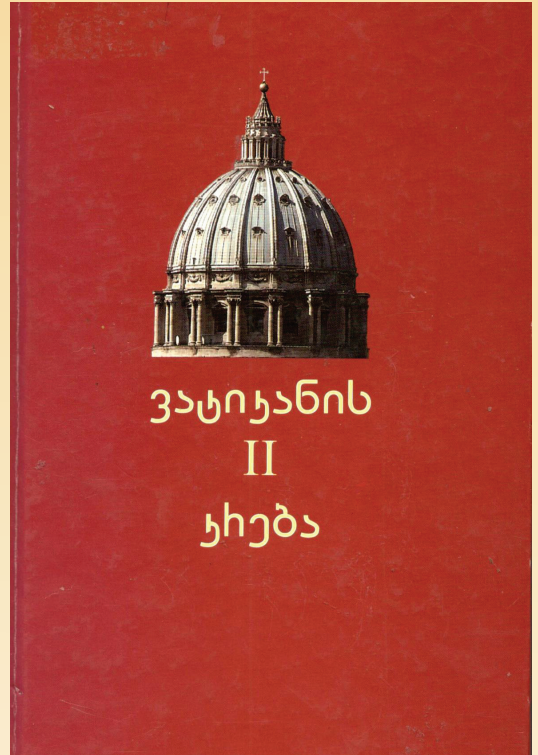
გამოვთქვამ, რომ კატეხიზმოს ქართული თარგმანი ხელს შეუწყობს ქართველ მორწმუნეთა სულიერ ზრდასა და ქრისტეს გზაზე სვლას“, - წერდა ნინასიტყვაობაში სამოციქულო ადმინისტრატორი. აღნიშნული კატეხიზმო წარმოადგენს ვატიკანის მეორე მსოფლიო კრების დადგენილებების მიხედვით შექმნილ სახელმძღვანელოს და იგი სრულყოფილი და თანამედროვე დიდაქტიკური ტექსტია მსოფლიოს მრავალმილიონიანი კათოლიკე მრევლისათვის, რომლის განუყოფელ ნაწილსაც წარმოადგენს სამხრეთ კავკასიის და, კერძოდ კი, საქართველოს კათოლიკური თემი. უკვე მეოთხედ საუკუნეზე მეტია, რაც ეს გამოცემა უმთავრეს სამაგიდო სახელმძღვანელოს წარმოადგენს ქართულენოვანი კათოლიკე მრევლისა და სასულიერო პირთათვის.

ქართულ ენაზე წირვის წესის თარგმნისა და დამტკიცების შემდგომ, 1994 წლიდან, საქართველოს ყველა ლათინური წესის კათოლიკურ საკრებულოში მსახურება სახელმწიფო

ენაზე აღევლინება, ამიტომაც აუცილებელი იყო ქართულ ენაზე „ჟამნის ლოცვებისა“ და საგალობლების კრებულების მომზადება და გამოცემა; მოკლე ხანში ეს ნიგნებიც გამოიცა და ხელმისაწვდომი გახდა მორწმუნეებისათვის. 1995 წელს გამოიცა, დღეს ყოველი კათოლიკესათვის ლამის სამაგიდო ნიგნად ქცეული, მურმან პაპაშვილის ავტორობით მომზადებული „საქართველო-რომის ურთიერთობა“ (საქართველოში კათოლიკური ეკლესიის მოკლე ისტორია).

შექმნის პირველი დღეებიდანვე სამოციქულო ადმინისტრაცია უმნიშვნელოვანეს ყურადღებას უთმობდა საკრებულოებში გაერთიანებულ მორწმუნეთა თეოლოგიურ და საეკლესიო-პრაქტიკულ მომზადებას. ამ მიზნით, სამოციქულო ადმინისტრაციის ეგიდით, ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 90-იანი წლებიდან, ქუთაისთან ახლოს, სოფელ ორპირში იქმნება კამპოსკოლა, ხოლო 2000-იანი წლებიდან წეროვანში სპეციალურად იქმნება თანამედროვე სტანდარტების შესატყვისი სულიერების ცენტრი. ათწლეულების მანძილზე ამ ცენტრებში ასეულობით მორწმუნემ სხვადასხვა პროგრამის ფარგლებში გაიარა სწავლება, მომზადება, ტრენინგი, სამუშაო შეხვედრა. ამ ცენტრების ღვაწლი მორწმუნეთა სულიერ აღზრდაში განუმეორებლად მნიშვნელოვანია.

კამპოსკოლების გამოც-

დილების გაზიარებით, შემდგომში, მათგან პარალელურად, უკვე ცალკეულ საკრებულოებში უშუალოდ მოძღვრების ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით იქმნება ახალგაზრდული ცენტრები, სადაც სამრევლოს ახალგაზრდებისათვის მოქმედებს სხვადასხვა თემატურ-პრაქტიკული წრეები, კატეხიზაციის კურსები. განსაკუთრებულ აღნიშვნას იმსახურებს მამა მიხეილ სურმაზას მიერ სოფელ არაღისა და ვალეს ახალგაზრდული ცენტრები, რომელთა საქმიანობის არეალი გასცდა კონკრეტულად ერთი საკრებულოს მასშტაბებს და სხვადასხვა საკრებულოს წევრთა არაერთ საინტერესო აქტივობას მასპინძლობდა. ამავე ახალგაზრდული ცენტრების წევრთა მონაწილეობით უკვე ხუთი წელია მოქმედებს მედიაცენტრი „Catholic.ge - კათოლიკე ეკლესიის საინფორმაციო სააგენტო“. კათოლიკური მედიასააგენტო წარმოადგენს სამოციქულო ადმინისტრაციის

მედიაპორტალს, რომლის მეშვეობით საინფორმაციო-შემეცნებითი გადაცემები ვიზუალურად მიენოდება დაინტერესებულ მაყურებელს. მანამდე კი იყო სამოციქულო ადმინისტრაციის მიერ დაფინანსებული ბექდური საშუალებები: გაზეთი „საქართველოს კათოლიკე“, შემდგომ კი - „საბა“. ამ ორივე გამოცემამ თავისი წვლილი შეიტანა საქართველოს ადგილობრივი კათოლიკე ეკლესიის შესახებ მართალი ინფორმაციის გავრცელებაში, განსაკუთრებით 90-იან წლებში, როდესაც სხვა საინფორმაციო საშუალება არ არსებობდა.

გადის დრო, იცვლება და იხვეწება მედიასაშუალებები, იზრდება მომხმარებლის გემოვნება და მოთხოვნილება, ეკლესია არ უნდა ჩამორჩეს საუკუნის გამოწვევებს, მით უმეტეს, კათოლიკე ეკლესია, რომელიც საქართველოში ევროპის სარკმელს წარმოადგენს. 2005 წლიდან, სამოციქულო ადმინისტრაციის გადანაცვლებით, განხორციელდა „საბას“ რეორგანიზაცია და ბექდური გამოცემა გადაიქცა თანამედროვე მაღალი პოლიგრაფიული დონის ილუსტრირებულ საინფორმაციო-შემეცნებით ყოველთვიურ ჟურნალად, რომელმაც საქართველოს სახალხო დამცველის საპატიო ქომაგის წოდებაც დაიმსახურა და საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის საერთაშორისო ინდექსიც მიიღო.

2001 წლიდან, სამოციქულო ადმინისტრატორის თანადგომით, იწყება მოსამზადებელი მუშაობა კავკასიაში პირველი თეოლოგიური უმაღლესი სასწავლებლის შესაქმნელად.

ორიოდე წელიწადში სულხან-საბა ორბელიანის ინსტიტუტი კათოლიკური თეოლოგიით დაინტერესებულ პირველ სტუდენტებს მიიღებს. ამჟამად კი უკვე უნივერსიტეტი საერთაშორისო რეიტინგით სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფო და დამოუკიდებელ უნივერსიტეტებს შორის 49-ე ადგილს იკავებს, რაც, უდავოდ, დიდი წარმატება და აღიარებაა სულ რაღაც ოცი წლის წინ დაფუძნებული უმაღლესი სასწავლებლისათვის.

სამოციქულო ადმინისტრაციის მიერ შექმნილი ეკუმენიზმისა და კულტურის კომისია, მამა გაბრიელე ბრავანტინის უშუალო ხელმძღვანელობით, ორ ათეულ წელზე მეტია აწყობს სამეცნიერო ფორუმებს, ეკლესიათაშორის შეხვედრებს, გამოსცემს თემატურ ლიტერატურას. კომისიის ეგიდით, 2018 წლიდან სისტემატურად ტარდება საერთაშორისო სიმპოზიუმები, რომელიც საქართველოში კათოლიკური მემკვიდრეობის შესწავლა-გამომზეურებას ეძღვნება.

შემდგომ წლებში სამოციქულო ადმინისტრაციის სტიმულირებით შექმნილი ქრისტიანული კულტურის ცენტრის (ხელმძღვანელი პროფესორი მერაბ ლალანიძე), სულხან-საბა ორბელიანის ინსტიტუტის უშუალო ორგანიზებით ათობით თეოლოგიური, რელიგიათმცოდნეობითი, საისტორიო ნაშრომისა და პერიოდული კრებულის გამოცემა გახდა შესაძლებელი. ეს ტექსტები, კათოლიკე მრევლის გარდა, ნებისმიერი დაინტერესებული მკითხველისათვის არის ხელმისაწვდომი და მრავალი მკვლევარი იყენებს იქ გამოქვეყნებულ მასალებს თავის სამეცნიერო ნაშრომებში. განსაკუთრებულ აღნიშვნას იმსახურებს ვატიკანის მეორე მსოფლიო კრების კონსტიტუციის და ქრისტიანობის ლექსიკონის გამოცემა, ეს ორივე ნიგნი იმთავითვე იქცა ბიბლიოგრაფიულ იშვიათობად.

განვლილი 30 წლის მანძილზე საქართველოში კათოლიკე ეკლესიის სამოციქულო ადმინისტრაციის მხოლოდ საგანმანათლებლო კუთხით განეული საქმიანობა იმდენად მრავალმხრივი, ნაყოფიერი და მრავალრიცხოვანია, რომ ამ ჩანართის შეზღუდული ფორმატის გამო მთელი ამ მემკვიდრეობის მეტ-ნაკლებად სრულად გადმოცემა შეუძლებელია, ამიტომ მრავალი ავტორი, ვისაც წლების მანძილზე თავისი დაუღალავი შრომით წვლილი შეჰქონდა ამ პროექტების განხორციელებაში, უბრალოდ ვერ მოვიხსენიეთ, არადა ყველა მათგანის წვლილი მნიშვნელოვანია და ყოველი მათგანი გულწრფელ მადლობას იმსახურებს.

ბენერალური რეპეტიცია

საქართველოს კარიტასის კეთილი ნების ელჩის, სოფია გორდელაძის ორგანიზებით, თბილისის ბავშვთა დღის ცენტრის ბავშვები ოპერისა და ბალეტის თეატრს ენვივნენ. ისინი დაესწრნენ ზაქარია ფალიაშვილის ოპერა „დაისის“ გენერალურ რეპეტიციას. ოპერა, რომლის დადგმოდანაც 100 წელი გავიდა, რეჟისორმა გოჩა კაპანაძემ განაახლა.

კარიტასი მადლობას უხდის ჩვენი კეთილი ნების ელჩს, სოფია გორდელაძესა და თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრს ამ შესაძლებლობისათვის.

ნეტარი ვლადისლავ ბუკოვინსკი

20 ივნისს კათოლიკე ეკლესია მოიხსენიებს ნეტარ ვლადისლავ ბუკოვინსკის, რომელსაც სამართლიანად ეწოდა ყაზახეთის მოციქული.

ვლადისლავ ბუკოვინსკი დაიბადა 1904 წლის 22 დეკემბერს, უკრაინის ქალაქ ბერდიჩივში. ოთხი დღის შემდეგ იგი მონათლეს წმიდა ბარბარეს ადგილობრივ ეკლესიაში. ცხოვრების პირველი წლები მან გაატარა სოფელ გრიბენიკოვკაში. ვლადისლავმა ბავშვობიდანვე გამოავლინა დიდი ინტელექტუალური შესაძლებლობები, რელიგიური განათლება მან პირველად ოჯახში მიიღო და სავარდი მისი საყვარელი ლოცვა გახდა. ბუკოვინსკის სახლში სუფევდა სიკეთისა და ურთიერთპატივისცემის ატმოსფერო, რამაც ღრმა კვალი დატოვა მის გულში მთელი ცხოვრების განმავლობაში.

1914 წელს იგი შევიდა კიევის რუსულ გიმნაზიაში, შემდეგ სწავლობდა უკრაინის ქალაქ ჟმერინკაში, 1917 წლიდან კი - პოლონურ გიმნაზიაში, ქალაქ ხმელნიცკში. 1920 წელს მისი ოჯახი საცხოვრებლად გადავიდა პოლონეთში, რათა თავი დაეღწიათ ბოლშევიკებისაგან. ვლადისლავი ჩაირიცხა კრაკოვის იაგელონის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე, რომელიც დაამთავრა 1926 წელს. პარალელურად, მან წარჩინებით დაასრულა პოლონეთის პოლიტიკურ მეცნიერებათა სკოლა. ბუკოვინსკი მუშაობდა ჟურნალ „Czas“-ის რედაქციაში. შემდეგ იგი შევიდა სასულიერო სემინარიაში და დაიწყო თეოლოგიის შესწავლა იაგელონის უნივერსიტეტში. მღვდელმა იოზეფ ნოვაკმა, სოფელ რუდავას ეკლესიის წინამძღვარმა, მას შემდეგი დახასიათება მისცა: ღვთისმოსაობისა და სამაგალითო ცხოვრების წყალობით, ის მაგალითი იყო არა მხოლოდ მრევლისთვის, არამედ მღვდლებისთვისაც და იძლეოდა იმედს, რომ იქნებოდა „ეკლესიის სია-

მაყე“. 1931 წელს ვლადისლავ ბუკოვინსკი ხელდასმულ იქნა მიტროპოლიტ ადამ სტეფან საპეგას მიერ კრაკოვის საკათედრო ტაძარში. 1931-1935 წლებში მამა ვლადისლავი მსახურებდა მრჩეველად რაბკას გიმნაზიაში, შემდეგ კი - ქალაქ სუხა ბესკიდზსკაში. აქ ის ზრუნავდა ავადმყოფებსა და ღარიბებზე. 1936 წლის აგვისტოში ბუკოვინსკი შვებულებში გავიდა და გაემგზავრა პოლონეთში, შემდეგ კი ითხოვა გადაყვანა ლუცკის ეპარქიაში, სადაც მუშაობდა სასულიერო სემინარიის მასწავლებლად, მერე კი - კათოლიკური მისიის საქარქიო ინსტიტუტის მდივნად. ამავე დროს, იყო ჟურნალ „Spójnia“-ს რედაქტორი, ასევე, რელიგიური ცოდნის უმაღლესი ინსტიტუტის დირექტორი და გამომცემლობა „Życie Katolickie“-ის რედაქტორის მოადგილე.

1939 წელს მამა ვლადისლავი დაინიშნა ლუცკის საკათედრო ტაძრის წინამძღვრად. ციმბირსა და ყაზახეთში გადასახლებამდე, იგი მრევლთან ერთად ლოცულობდა, აიძულებდა და ამხნევებდა მათ. ასევე, ვლადისლავი ადგილობრივ სასაფლაოზე კრძალავდა ვაგონებიდან გადმოყრილ გაყინულ ბავშვებს, რომლებიც გადასახლებაში მიჰყავდათ. უწმიდესმა მამამ, იოანე პავლე II-მ ამ საქციელს მონამისა და მწყემსის გმირობა უწოდა. ხალხისადმი ასეთი სამსახურისთვის ბუკოვინსკი დააპატიმრა შსსკ-მ (შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი), იგი გამოამწყვდიეს ლუცკის ციხეში, სადაც მას რვა წელი მიუსაჯეს შრომით ბანაკებში. თუმცა, ნაცისტური არმიის სწრაფი წინსვლის გამო, საბჭოთა ხელისუფლება უკან იხევს და ინყებს პატიმრების ლიკვიდაციას. 1941 წლის ივნისში მამა ვლადისლავი სასწაულებრივად გადაურჩა საბჭოთა არმიის მიერ პატიმართა მასობრივი სიკვდილით დასჯას: მას ტყვია არ მოხვდა. ბანაკის ეზოში დაწოლილი, ტყვიების ზუზუნში, იგი აღსარებას იბარებდა თავის თანამებრძოლთაგან და ცოდვებს მიუტევებდა მათ.

მამა ვლადისლავი ციხიდან უკიდურესად დაღლილი და დაუძლურებული გამოვიდა, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მან განაგრძო ლუცკის საკათედრო ტაძარში წინამძღვრად მსახურება. წითელი არმიის მიერ ლუცკის ხელახალი ოკუპაციის შემდეგ, 1945 წლის იანვრის ღამეს, მამა ვლადისლავ ბუკოვინსკი ისევ დააპატიმრეს და სხვა მღვდლებთან ერთად გამოამწყვდიეს ლუცკის შსსკ-ის შენობაში. გამოძიების შემდეგ მღვდლები წაიყვანეს ქ. კოველში, იქიდან კი კიევის შსსკ-ის ციხეში გადაიყვანეს. გამოძიების შედეგად, რომელიც ივნისამდე გაგრძელდა, ყველა მღვდელს ბრალი წაუყენეს და დაუსწრებლად მიუსაჯეს ათი წელი გამოსასწორებელ ბანაკებში. 1946-50 წლებში მამა ვლადისლავი იმყოფებოდა ჩელიაბინსკის ბანაკში, სადაც, გარდა მძიმე სამუშაოსი, ფარულად აღსარულებდა სამღვდლო მსახურებას. მომდევნო ოთხი წელი მან გაატარა

ყეზკაზგანის სპილენძის მალაროში, იგი იქაც ცდილობდა გამოეყენებინა ყველა შესაძლებლობა მოციქულობისათვის და სანამ ყველას ეძინა, ორნატის (ლიტურგიული შესამოსელი) ნაცვლად ციხის უბეში ტანსაცმლით მოსილი, აღასრულებდა ევქარისტიას, მუხლმოყრილი ნარზე (ციხის სანოლი), რომელიც, ამავდროულად, საკურთხეველის მაგიერობასაც სწევდა.

1954 წლის აგვისტოში მამა ვლადისლავ ბუკოვინსკი გაათავისუფლეს ბანაკიდან და გადაასახლეს ყარაგანდაში, სადაც მუშაობდა დარაჯად სამშენებლო მოედანზე და ფარულად ეწეოდა მსახურებას. თავისი მოწოდებისადმი ერთგულების ნიშნად, მან უარი თქვა პოლონეთში, თავის ისტორიულ სამშობლოში, დაბრუნების შესაძლებლობაზე, გადანყვიტა საბჭოთა მოქალაქეობა მიეღო და სიკვდილამდე ადგილობრივი მორწმუნეების ერთგული დარჩენილიყო, მიუხედავად იმისა, რომ კარგად იცოდა, რა მძიმე შედეგები შეიძლება მოჰყოლოდა ამ არჩევანს. იმ მომენტიდან, როდესაც მიიღო პასპორტი და გადაადგილების თავისუფლება მთელ საბჭოთა კავშირში, მამა ვლადისლავმა მთლიანად მიუძღვნა თავი ღვთისმსახურებას, რომლის აღსრულებაც მაინც ფარულად უწევდა. იგი დასახლდა ყარაგანდის გარეუბანში, მადეროვების პოლონურ ოჯახში. შემდეგ მან მოიარა მთელი ყაზახეთი და ცენტრალური აზია, რათა დახმარებოდა მღვდლებს; რამდენჯერმე ეწვია ტაჯიკეთსაც. მამა ვლადისლავმა აღმა-ატას მიდამოებში მოინახულა პოლონელი დევნილები, რომლებსაც მთელი ოცი წელი არ ენახათ მღვდელი.

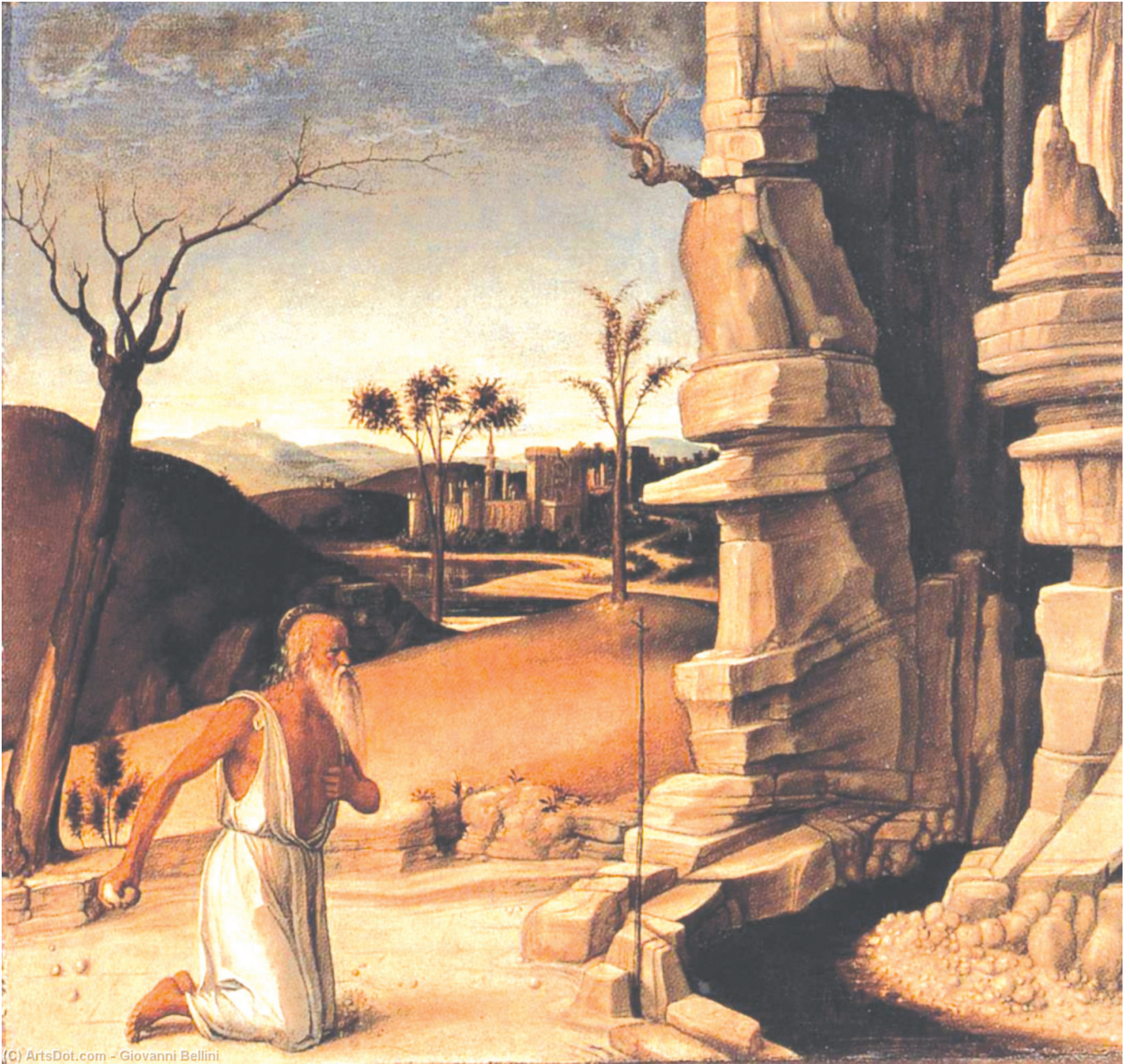
1958 წელს ბუკოვინსკი დააპატიმრეს რელიგიური საქმიანობისათვის (იგი ცდილობდა ყარაგანდაში კათოლიკური საკრებულოს რეგისტრაციას). მან სულ 13 წელი გაატარა ციხეებსა და შრომით ბანაკებში. გაათავისუფლების შემდეგ მამა ვლადისლავი დაბრუნდა ყარაგანდაში და განაგრძო სამწყსო მსახურება.

ბერძნული წესის კათოლიკე ეპისკოპოს ალექსანდრე ხირასთან ერთად მან დააფუძნა წმ. ფრანცისკეს მესამე ორდენი, სადაც დებდნენ ალთქმას და ემზადებოდნენ მონაზვნობისთვის. 1965 წელს მამა ვლადისლავმა პირველად მიიღო ქვეყნიდან გასვლის ნებართვა, რათა ნათესავები მოენახულებინა პოლონეთში. თითქმის ოცდაათი წლის შემდეგ ის ჩავიდა სამშობლოში, შეხვდა ოჯახს და ძველ მეგობრებს, მაგრამ დარჩენა არ მოისურვა, რადგან მიიჩნევდა, რომ მისი ადგილი ყარაგანდაში იყო. მას კიდევ ორჯერ მოუწია პოლონეთში დაბრუნება, რათა გაეუმჯობესებინა ჯანმრთელობა, ძლიერ შერყეული პატიმრობის წლებში და მძიმე სამწყსო მსახურებისას. აქ იგი შეხვდა კარდინალ კაროლ ვოიტილას, რომელიც დიდად დაინტერესდა ყაზახეთში მისი სამწყსო საქმიანობით.

პოლონეთში მკურნალობამ ამაოდ ჩაიარა, მამა ვლადისლავი ვერ გამოკეთდა. ყარაგანდაში დაბრუნებული, ის ინარჩუნებდა სულიერ სიმშვიდეს და უკანასკნელ ძალას იკრებდა, რათა მღვდელმსახურება აღესრულებინა. ბოლო წმიდა წირვა მან 25 ნოემბერს აღასრულა და აღსარების საიდუმლოს, სწეულთა ზეთისცხებისა და უკანასკნელი ზიარების (ლათ. Viaticum) მიღების შემდეგ იგი საავადმყოფოში გადაიყვანეს. ვლადისლავ ბუკოვინსკი გარდაიცვალა ყარაგანდაში, 1974 წლის 3 დეკემბერს. ბოლო წუთამდე მას ცნობიერება არ დაუკარგავს და განუწყვეტლივ ლოცულობდა სავარდით ხელში. მის დაკრძალვას ესწრებოდა ათასობით ადამიანი, ყველას სურდა უკანასკნელ გზაზე გაეცილებინა **ყაზახეთის მოციქული**. მამა ვლადისლავის წმიდა ნეშტი განისვენებს ყარაგანდაში, ფატიმის უწმიდესი ქალწული მარიამის - ყველა ერის დედის ახალი საკათედრო ტაძრის საძვალეში, გარემოცული მორწმუნეთა ლოცვით, მზრუნველობითა და ხსოვნით. 2016 წლის 11 სექტემბერს სწორედ ამ ტაძარში იქნა იგი ნეტარად შერაცხილი.

რვა მზაკვრული ფიქრი ევანგრიე კონტოელის მიხედვით

მწუხარება

საბოლოოდ კი ადამიანი ხვდება, რომ მისი მრისხანების ძალა, პროტესტი, ბრაზი მათდამი, რომლებმაც მისი მოლოდინი არ გაამართლეს, ადრე თუ გვიან იწურება. ეს სანვაფი, ენერჯია, რომელსაც ადამიანი მრისხანებისას იყენებდა, საბოლოოდ ამოიწურება და იგი მიეცემა მწუხარებას, რასაც მოსდევს დანებება. ყველაფერი, რაც აქამდე იყო, ჩანს უფრო კარგი და სასიამოვნო, ვიდრე ის, რაც არის ახლა. როდესაც მწუხარების დემონი ხვდება, რომ ამ აზრებს

მისთვის სასურველი შედეგი მოაქვთ და ადამიანი კიდევ ეჩვევა მათ, მაშინ მოჭგერის მას უკიდურეს მწუხარებას, გამოწვეულს ანმეოს გამუდმებული შედარებით წარსულთან, რომელიც ადამიანს ეჩვენება უფრო კარგი, სასიამოვნო. რაც უფრო მეტად მიეცემა იგი ოცნებებს წარსულზე, ან იდეალური მომავლის წარმოდგენებს, მით უფრო იპყრობს მწუხარება უიმედო ანმეოს გამო. თებეს მხარეში ცხოვრობდა ბერი, სახელად იერაქსი, რომელმაც 90 წლამდე იცოცხლა. მაშინ ეშმაკებმა განიზრახეს, სიცოცხლე მოე-

ბეზრებინათ მისთვის; ერთ დღესაც გამოეცხადნენ და უთხრეს: „რალა უნდა ქნა, ბერო, წინ ხომ ჯერ კიდევ 50 წელი გაქვს!“ ბერმა კი მიუგო: „რა ძალიან შემაშინეთ! არადა მე 200 წლისთვის მოვემზადე“. მაშინ ეშმაკები ზმუილით გაიფანტნენ (მეუდაბნოეთა გამონათქვამები).

მრისხანება

პონტოელი წმიდანი წერს, რომ ყველა მზაკვრულ აზრთა შორის მრისხანება ყველაზე მეტად ამსგავსებს ადამიანს დემონს. თუმცა შეიძლება გვეგონოს, რომ უფრო დემონურია სიძულვილი ან სიძვა. ევაგრე ამბობს, რომ ის, ვინც მრისხანების დემონს აჰყვება, ჰგავს ადამიანს, რომელსაც დანახვა სურდა, მაგრამ დაიბრმავა თავი. მრისხანება ანადგურებს საერთო კავშირს „მე - შენ“, და ანაცვლებს მას ურთიერთობით „მე - ის“. ასევე, იწვევს გაუცხოებას „დამნაშავის“ მიმართ. ასეთი ურთიერთობის გამოსწორება შეუძლია მხოლოდ გულწრფელ მიტევებას, რომელიც სიყვარულში გადაიზრდება. მიტევების გარეშე აზრს კარგავს ასკეტური ცხოვრება. მოყვასთა მიმართ თავმდაბლობისა და გულმონყალების გარეშე, მარტოოდენ სულიერი ძალისხმევით, ღმერთთან ვერ მივალთ. ერთმა ძმამ მიმართა მას კითხვით: „რატომ ეშინიათ დემონებს ასე ძალიან შენი?“ ბერმა მიუგო: „იმიტომ, რომ რაც განდეგილი გავხდი, სულ ვცდილობ მრისხანება საკუთარ ყელშივე ჩავახშო“.

სიამაყე

უსაფუძვლო ტრაბახის ცოდვა. ვინ იცის, იქნებ დღეს ზუსტად სიამაყის დემონი უდგას სათავეში ინტერნეტ ფორუმებსა და სოციალურ ქსელებში ვირტუალური პიროვნებების შექმნას. ადამიანი ვერ იღებს საკუთარ თავს და ცდილობს, ვირტუალურ სივრცეში შექმნას თავისი „მე“-ს გაუმჯობესებული ვერსია და ეგო „ლაიქების“ შეგროვებით დაიკმაყოფილოს. მაგრამ მარტოოდენ სოციალურ ქსელში ვერ ვიარსებებთ. საკუთარი განსაკუთრებულობის დადასტურების სურვილი იგივე სიამაყეა, რომელიც ადამიანს დიდ საფრთხეს უქმნის. ევაგრე წერს, რომ ეს დემონი სხვა დანარჩენ დემონებს უღებს კარს და როცა ადამიანი მათ ამარცხებს, ამით კვლავ სიამაყის დემონს აძლევს ძალას, რომელიც, თავის მხრივ, ადამიანის მიერ დამარცხებულ დემონებს ხელახლა უხსნის გზას და, საბოლოოდ, ვიღებთ პარადოქსულ სურათს: დემონების დამარცხება ამავე დემონების ძალაუფლების გაძლიერებას უწყობს ხელს. „თუ სიამაყემ შეგიპყრო, გამოსცადე შენი სინდისი: იცავდი ყველა მცნებას? გიყვარდა შენი

მტრები? გალელვებდა თუ არა მათი დამცირება და თუ მიიჩნევ, რომ ხარ ყველაზე ცოდვილი და გამოუსადეგარი მსახური. მაშინ შენი თავი სხვებზე უკეთესად აღარ მოგეჩვენება, რადგან მიხვდები, რომ ასეთი მზაკვრული ფიქრი ყველაფერს ანადგურებს“ (მეუდაბნოეთა გამონათქვამები).

გულგრილობა

დემონი არწმუნებს ადამიანს, რომ მისი ცხოვრება სრული კრახი და კატასტროფაა. „ცხოვრება არ გამოგივიდა! თუმცა გსურს ბედნიერი იყო; რაც შეიძლება სწრაფად გაიქეცი შორს და დაკავდი ისეთი აქტივობით, რაც ჯერ არ გამოგიცდია“. ასეთ მდგომარეობაში ჩავარდნილ ადამიანებს რადიკალური გადაწყვეტილების მიღება სჩვევიათ, ხშირად შორდებიან მეუღლეს, უარს ამბობენ მღვდლობასა ან ბერმონაზვნურ ცხოვრებაზე... განვლილი ცხოვრება უაზრობად ეჩვენებათ, მასზე დახარჯული დრო კი ტყუილად დაკარგული ჰგონიათ. ასე ყალიბდებიან ადამიანები, რომლებსაც არსად არ შეუძლიათ თავიანთი ადგილის პოვნა, 50 წლისანი არიან და კვლავ არ იციან, რით სურთ დაკავდნენ ცხოვრებაში; ადამიანები, რომლებიც აკეთებდნენ ყველაფერს და, ამავედროულად, არაფერს აკეთებდნენ, არ არიან სტაბილური. ასეთ გულგრილობას იწვევს საკუთარი თავისა და ცხოვრებისადმი მიუღებლობა, რომელიც გადაიზრდება დესტრუქციაში, რეალობის მიმართ აგრესიასა და აუხდენელ ოცნებებზე წუხილში. ამ სიტუაციას კარგად ასახავს ირონიული გამონათქვამი, რომელსაც ზოგჯერ ვიყენებთ, როდესაც არსებული პირობებით უკმაყოფილებას გამოვხატავთ: „კარგია ყველგან, სადაც ჩვენ არა ვართ“.

„ერთ ძმას 9 წლის განმავლობაში აცდუნებდა მზაკვრული აზრი, იქამდე, სანამ თავის ხსნის შესაძლებლობაში არ დაეჭვდა. ვინაიდან იგი ყველაფერს რაციონალურად უდგებოდა, თავისი მდგომარეობა გააანალიზა, საკუთარი თავი განწირულ ადამიანად ცნო და თქვა: „უკვე დავკარგე სული, ამიტომ ვუბრუნდები წუთისოფელს, რადგან ისედაც დავიღუპე“. მაგრამ უცებ ციდან ხმა მოესმა: „ის წლები, რომელთა მანძილზე ეშმაკი გაცდუნებდა, ეკლიან გვირგვინს ატარებდი: დაბრუნდი იქ, საიდანაც წამოხვედი, მე კი ამ მზაკვრული ფიქრებისგან გიხსნი“. აქედან ჩანს, რომ მზაკვრულმა ფიქრებმა სასონარკვეთაში არ უნდა ჩაგვაგდონ, პირიქით, მათი დამარცხებით შეგვიძლია ავმალღვრეთ (მეუდაბნოეთა გამონათქვამები).

ახალგაზრდების ბრალია

დიდხანს ვფიქრობდი, თუ ვის მიუძღვის ბრალი იმაში, რომ კათოლიკური ტაძრები საქართველოში წართმეულია. ახლა კი მივხვდი, რომ ეს ჩვენი, ახალგაზრდების, ბრალია. ალბათ გაცდებით და იტყვიან, რა ჩემი ბრალია, სხვებმა მიიტაცესო. დიას, ასეა, მაგრამ ჩვენ ხმას არ ვიღებთ; გულისტკივილით მოვინახულებთ ხოლმე წართმეულ ტაძრებს, ან შეიქნება კომისია, რომელიც იმუშავებს ამ საკითხზე, მაგრამ მხარდაჭერას ვერ იგრძნობს.

მიჩნდება კითხვა: პირადი ნივთი რომ წაგვართვან, რას მოვიმოქმედებთ? რა თქმა უნდა, დაუურევავთ ყველა მეგობარს, ნაცნობს, ახლობელს და დახმარებას ვთხოვთ. წართმეულ ტაძართა დასაბრუნებლად კი რას ვაკეთებთ? განა ჩვენი არაა? რამდენმა ჩვენგანმა განუცხადა თავის მეგობარს, რომ კათოლიკეა და მისი ტაძარი წართმეულია? ალბათ ერთეულებმა, მაგრამ პრობლემა იმაშია, რომ კარგად ვერ შეგვიგვრძენია, ჩვენი რომაა ეს ტაძრები. ვფიქრობთ, ეს პრობლემა მხოლოდ სასულიერო პირებმა უნდა გადაჭრან, მაგრამ სინამდვილეში ასე არაა, ეკლესია ხომ ერთიანობას

გვასწავლის.

ამ სტრიქონებს რომ კითხულობ, ალბათ გინდება კითხვა: აბა, რა ვქნა? ძალადობისკენ ხომ არ მომინოდებ ფარულად? რა თქმა უნდა, ქრისტიანობა არ ნიშნავს ძალადობას, მაგრამ არც უსამართლობაზე დუმილი ნიშნავს ქრისტიანობას. როდესაც ხანდაზმული კათოლიკეები აღნიშნავენ, რომ ეკლესიის მომავალი ახალგაზრდები არიან, მართალია; ჰოდა, ნუ გრცხვენია, რომ კათოლიკე ხარ და როცა შენს საკუთრებას უსამართლოდ გართმევენ, ამოიღე ხმა! ახალგაზრდები ძალა ვართ, ამიტომ დროა, ვიმოქმედოთ და განვაცხადოთ, რომ კათოლიკე ქართველები ვართ, და რომ ჩვენი ტაძრები წართმეულია! არ იფიქრო, რას იტყვიან შენზე დღეს, იფიქრე, რას იტყვიან მომავალში ჩვენი თანატოლები, როცა გაიგებენ, რომ შენ სიმართლე დაამტკიცე და არ შეგეშინდა ამისი. ამიტომ ვიფიქროთ ერთად, როგორც ერთი დიდი ოჯახის წევრებმა, როგორ შეგვიძლია ამ პრობლემის გადაჭრა, არა სიტყვით, არამედ საქმით.

მე მიყვარს ჩემი ეკლესია!

იტალიური ზეთუნის ზეთი

ზეითუნის ზეთი, პურისა და ღვინის შემდეგ, ანტიკური ხმელთაშუაზღვისპირეთის გასტრონომიული კულტურის მესამე ქვაკუთხედაა, რომელმაც შეინარჩუნა თავისი საკრალური მნიშვნელობა იტალიის თანამედროვე გასტრონომიულ კულტურაშიც. ზეთისხილის ხე უძველესი დროიდან დღემდე რჩება იტალიის სახელმწიფოსა და მისი კულტურის ერთ-ერთ სიმბოლოდ.

ზეითუნის ზეთი მზადდება ევროპული ზეთისხილის ნაყოფისაგან, რომელიც ერთ-ერთი უძველესი ხილის კულტურაა. ძველი ბერძნული მითოლოგიის თანახმად, ზეთისხილის წარმოშობა უკავშირდება ათენას, ატიკისა (პერიფერია შუა საბერძნეთის სამხრეთ-აღმოსავლეთ სანაპიროზე) და ქალაქ ათენის უზენაეს ღვთაებას. მითის თანახმად, როდესაც ამ მხარის მმართველობაზე დავა გაიმართა ზღვების ღმერთ პოსეიდონსა და მეომარ ქალღმერთ ათენას შორის, მოსამართლეებმა გადაწყვიტეს, გამარჯვებულად ეცნოთ ის, ვინც ხალხს საუკეთესო საჩუქარს მიართმევდა. პოსეიდონმა მიწას სამკაპი დაჰკრა და წყარომ ამოხეთქა. პასუხად ათენამ შუბი მიწაში ჩაარჭო და ზეთისხილის ხე აღმოცენდა. მას შემდეგ ზეთისხილი ათენას წმინდა ხედ მიიჩნევა.

ზეითუნის ზეთი (ბერძნ. ελαιον) პირველად მოიხსენიება ჰომეროსის პოემებში „ილიადა“ და „ოდისეა“. ოდისევსის საკუჭნაოებში უხვად იყო ზეთუნის ზეთი. ბერძნული კოლონიების გავრცელებასთან ერთად, ზეთისხილის ხეები გაჩნდა სამხრეთ იტალიასა და ესპანეთში, ჩრდილოეთ აფრიკაში, მოგვიანებით კი სამხრეთ გალიაში, ანუ თანამედროვე საფრანგეთში. საფრანგეთის სამხრეთით მდებარე ისტორიული პროვინციის, პროვანსის სახელის მიხედვით, ზეთუნის ზეთს ეწოდა „პროვანსული ზეთი“. ზეთუნის ზეთი გახდა არა მხოლოდ რომაული გასტრონომიის, არამედ რომაული კულტურის ნაწილი.

გერმანელი ხალხების რაციონში ზეთუნის ზეთის შეტანას დიდად შეუწყო ხელი კათოლიკე ეკლესიამ. მარხვის დღეებში რაციონიდან გამოირიცხებოდა ღორის ქონი. ქონისა და ზეთუნის ზეთის ასეთი მონაცვლეობა გვხვდება უძველეს იტალიურ კულინარიულ წიგნში „წიგნი კულინარიის შესახებ“

(Liber de coquina), რომელიც გვიჩვენებს ბოსტნეულის წვნიანის (olus) მომზადებას ღორის ქონით ან ხორციტ, მარხვის დღეებში კი - ზეთუნის ზეთით (Liber de coquina I, 10).

იტალია ამჟამად ზეთუნის ზეთის მეორე უმსხვილესი მწარმოებელია მსოფლიოში ესპანეთის შემდეგ. ზეთუნის ზეთი იწარმოება იტალიის ყველა რეგიონში, გარდა ჩრდილოეთის მხარისა, სადაც კლიმატი არ იძლევა ზეთისხილის მოყვანის საშუალებას. უმაღლესი კატეგორიის საუკეთესო ზეთს *Olio extra vergine di oliva* აქვს ხარისხის ნიშანი DOP (Denominazione d'Origine Protetta - სახელისა და წარმომავლობის დაცვა).

ზეითუნის ზეთი დანამატებისა და სანელებლების გარეშე მეტად ფართოდ გამოიყენება, მას მოასხამენ სალათებს, ცხელ კერძებს, იყენებენ შესანვავად. არომატიზებული ზეთი დანამატებით, ჩვეულებრივ, გამოიყენება ცხელი კერძებისთვის (პიცა, ხორცი, თევზი და ა.შ.) განსაკუთრებული არომატის მისაცემად.

ზეითუნის ზეთის სათანადო შენახვა ძალიან მნიშვნელოვანია. ის უნდა ინახებოდეს მშრალ ადგილას და სრულ სიბნელეში. ზეთუნის ზეთი ძალიან კარგად შეისრუტავს სუნს, ამიტომ სახურავი მჭიდროდ უნდა იყოს დახურული.

იტალიაში ზეთუნის ზეთის წარმოების ძირითადი რეგიონებია: ლიგურია, ვენეტო, ტოსკანა, უმბრია, აბრუცი, კამპანია, აპულია და კალაბრია, სიცილია, სარდინია.

ორი დოქი

ერთ მოხუცებულ ქალბატონს ორი დიდი დოქი ჰქონდა. გაიდებდა ხოლმე ქალი მხრებზე ჯოხს, ერთ მხარეს ერთ დოქს დაჰკიდებდა, მეორე მხარეს - მეორეს და მიდიოდა წყაროზე წყლის მოსატანად. ერთი დოქი გაბზარული იყო, მეორე კი უნაკლო. ქალს უნაკლო დოქი მუდამ წყლით სავსე მიჰქონდა სახლამდე, გაბზარული კი ნახევრად დაცლილი.

ასე გავიდა ორი წელი, ამ ხნის მანძილზე ქალს სახლში ყოველდღიურად ნახევარი დოქი წყალი მიჰქონდა. უნაკლო დოქი ამაცობდა საკუთარი თავით, გაბზარულ დოქს კი რცხვენოდა თავისი ნაკლისა და თავს ცუდად გრძნობდა, რადგან მხოლოდ ნახევარი საქმის გაკეთება შეეძლო.

ერთ დღესაც, როდესაც ქალი წყაროზე წყალს ავსებდა, საკუთარ უსარგებლობაში დარწმუნებული დოქი ალაპარაკდა: „ძალიან მრცხვენია ჩემი

ნაკლის - სახლში მისვლამდე წყლის ნახევარი გზაზე იღვრება“.

მოხუც ქალს გაელიმა და დოქს უთხრა: „ოდესმე თუ შეგიმჩნევია, რომ ბილიკის გასწვრივ, შენს მხარეს, უამრავი ლამაზი ყვავილია ამოსული, მეორე მხარეს კი — არა? კარგად ვიცი შენი ნაკლის შესახებ, ამიტომაც ყვავილები დავთესე ბილიკზე. ასე რომ, ყოველდღე, როდესაც სახლში მივდიოდით, შენ უბრალოდ კი არ ღვრიდი წყალს, არამედ ყვავილებს რწყავდი. ყვავილები იზრდებიან, ყვავილობენ და ალამაზებენ არემარეს, მე კი ვკრეფ მათ, თან მიმაქვს და სახლს ვამშვენებ. ასეთი რომ არ ყოფილიყავი, ეს ულამაზესი და სურნელოვანი ყვავილები ბილიკსა და ჩვენს სახლს არ დაამშვენებდნენ, ხოლო მე სიამოვნებას ვერ მივიღებდი.“

ერთად ყოფნა ბუიშია

3 ივნისი, 2023

ოჯახების შეხვედრა

წეროვანი,

შეხვედრების სახლი "ტაბგა"

პროექტის ორგანიზატორი

INER Georgia

პროექტის მხარდამჭერები

განსვენება საუკუნო მიანიჭე მათ, უფალო!

თამარ გუკია
* 29. 06. 1953, ბათუმი
† 18. 04. 2023, ბათუმი

ელენა მანკელიძე
* 05. 01. 1955 წელი, ვალე
† 22. 04. 2023 წელი,
ახალციხე

ეკატერინე კაკაჩაშვილი –
აფრიამაშვილი
* 20. 03. 1933, არალი
† 12. 04. 2023, არალი

გურამ მერაბიშვილი
* 03. 10. 1950, უფე
† 07. 05. 2023, უფე

2023 წლის 22-25 ივნისი, წეროვანი,
სულიერი შეხვედრების სახლი

ბიბლიური დღეები
მ. პიერ დიუმულენტან ერთად
იოანეს სახარების ირგვლივ

ჩასაწერად და ინფორმაციისათვის მიმართეთ
ალექსანდრა (ლალი) მარგველაშვილს

მობ.: (00995) 597 113 825

საბაჟური კათოლიკური
საბაჟური
THE MONTHLY BULLETIN OF
CATHOLICS OF GEORGIA - SABA

საბა

ISSN 2720-8001

ბიზნესი რედაქციის მ. გაბრიელ ბრეგანტი CSS

საბაჟური კათოლიკური: წყნარ ბარდველიძე, გურჯი ნომიძე, შორენა პარუნაშვილი, შურაბ ჯაღანიძე, ცვიმონ ხოთარაშვილი

ბიზნესი რედაქცია: მადე, მხეილ სურშია, თამარ სტეფანიძე

მისამართი: ვერხლე „საბა“ რედაქცია, ვაჟა-ფშაველას ქ. №4ა 0105, თბილისი, საქართველო;

E-mail: saba.jurnal@gmail.com; რეგისტრაციის №1053, დაარსდა მანანა ანდროასის მიერ 1995 წელს, © „საბა“